

info: Book 'Albert Nestler: Innovation und Qualität' by Guus Craenen

keywords: Nestler, Slide Rules

Abstract: Guus Craenen, wrote a second book about the Nestler Company, with a wealth of new information, probably unknown to most slide rule collectors.

In 2001, tijdens de International Meeting in München verscheen het eerste boek van Guus Craenen over de fabrikantenfamilie Nestler. Nu drie jaar en een Duitse International Meeting later, ligt het vervolg van dit boek voor ons. Het tweede boek van Craenen betreft in het bijzonder de samenwerking van Nestler met andere fabrikanten en uitvinders.

Het boek bestaat uit negen hoofdstukken. Het eerste hoofdstuk vertelt in het kort iets over de familiegeschiedenis van de Nestlers. Bijzonder is een aantal nog nooit eerder gepubliceerde foto's, onder andere van het familiewapen van de fabrikantenfamilie.

Hoofdstuk 3 beschrijft de periode van de Tweede Industriële revolutie (1870 – 1914), waarin veel nieuwe technische en natuurkundige ontdekkingen werden gedaan, die vervolgens al snel in de praktijk van alle dag in de vorm van producten verschenen. We denken hierbij aan de gloeilamp, de elektromotor en de radio. Deze ontwikkelingen brachten steeds meer rekenwerk met zich mee. Om al dat rekenwerk mogelijk te maken, was het noodzakelijk om op grotere schaal rekenlinialen te kunnen vervaardigen. De ambachtelijke, handmatige wijze waarmee tot dan toe rekenlinialen waren vervaardigd was ontoereikend om aan de gestegen vraag te kunnen voldoen.

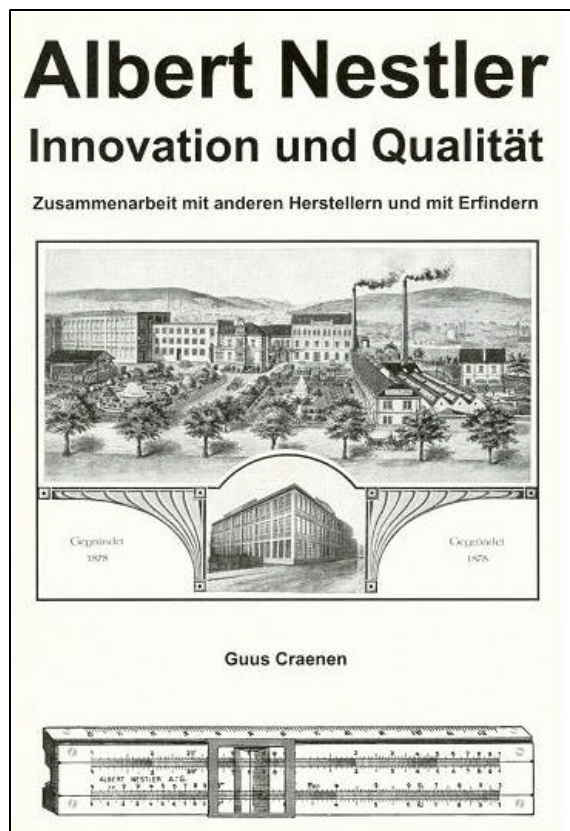
Nestler beschikte over een uniek apparaat, de logaritmische delingsmachine van Beck (uitgevonden in 1878), waarmee snel en efficiënt iedere gewenste schaalverdeling kon worden gemaakt. In hoofdstuk 3 zien we een foto van deze machine, alsmede van een aantal beeteltjes en walzen, die in dit apparaat worden toegepast.

Zoals bekend heeft Nestler voor veel andere firma's rekenlinialen geproduceerd. Zo bijvoorbeeld voor de Amerikaanse firma Dietzgen. Velen betwijfelen of Dietzgen ooit zelf rekenlinialen heeft geproduceerd. Craenen laat een aantal voorbeelden zien, waaruit blijkt dat Dietzgen's rekenlinialen van Nestler stammen. Verder verhaalt het vierde hoofdstuk over de samenwerking tussen Keufel and Esser en Nestler. Bijzondere systemen en ontwerpen van rekenlinialen komen aan de orde, naast de bekende systemen Mannheim, Perry en Rietz. De systemen Frank en Holl echter zullen de meeste verzamelaars onbekend voorkomen.

Hoofdstuk 5 gaat over rekenlinialen die Nestler produceerde in opdracht van anderen. We noemen de

Veren-rekenliniaal voor Baumann, voor het rekenen aan trekkracht, doorbuiging en dergelijke, van metalen veren, de automotorliniaal van Hagenburg, de Kaufmannliniaal voor Klawun en de verschillende typen linialen voor het gebruik in de techniek. Verder beschrijft de auteur de rekenliniaal van Zeppelin, waarvan twee exemplaren te vinden zijn in het prachtige Zeppelin-museum van Friedrichshafen¹.

In hoofdstuk 6 komen rekenlinialen voor gewapend beton, waarvan, zoals bekend een enorm aantal verschillende systemen bestaat, bankwerken en elektrotechniek uitvoerig aan de orde. Maar ook linialen voor textielbewerking en bedrijfsvoering

(volgens de bekende Taylor) worden besproken. Veel systemen en toepassingen zullen voor de lezer nieuw zijn, en dus een welkome aanvulling van zijn kennis.

Hoofdstuk 7 vermeldt gebruikte afkortingen, bronnen die Craenen heeft geraadpleegd en brochures met informatie van diverse firma's. Daarnaast geeft het een encyclopedisch overzicht van namen en begrippen die in dit tweede boek over Nestler aan de orde komen.

(zie pag. 24 voor vervolg)

(vervolg pag 20)

Hoofdstuk 8 geeft een aantal tijdlijnen die handig zijn bij de datering van rekenlinialen van Nestler. Zoals bekend, bezat Nestler een flink aantal patenten. In hoofdstuk 8 worden ze nog een keer op een indrukwekkende rij gezet.

Hoofdstuk 9 bevat een aantal correcties van het eerste boek over Nestler, alsmede een aantal kleinere aanvullingen.

Conclusie:

In zijn tweede boek over Nestler vermeldt Craenen geregeld hoe hij aan zijn informatie is gekomen. Hij moet de afgelopen jaren met een enorm aantal personen over Nestler hebben gesproken, om de gepresenteerde informatie boven water te krijgen.

Daarnaast zijn musea en fabrieken bezocht. Kortom, alleen met geweldige inspanning en door volhouden kan dit boek tot stand zijn gekomen. Het resultaat is een prachtig boek met een duizelingwekkende hoeveelheid nieuwe kennis over de geschiedenis van rekenlinialen. Een aanrader voor iedereen die zich wil verdiepen in de historie van de rekenliniaal.

Gegevens:

Albert Nestler, Innovation und Qualität.
Zusammenarbeit mit anderen Herstellern und mit Erfindern. Uitgave 2004, 96 pagina's.

(Uitgegeven in eigen beheer. Te bestellen bij Guus Craenen, Soest: a.craenen@wolmail.nl - Prijs: € 30,-)

¹ Website van dit museum: <http://www.zepplin-museum.de/>.